

"İnsan, hayat-ı hayvaniye lezzetinde ve kemâlinde ve selâmetinde ve metanetinde, serçe kuşundan üç derece aşağıdır..." Devamıyla izah eder misiniz?

"ALTINCI MUKADDEME: İnsan, hayat-ı hayvaniye lezzetinde ve kemâlinde ve selâmetinde ve metanetinde, serçe kuşundan üç derece aşağıdır. Zira, geçmiş zamanın hüznüleri, gelecek zamanın korkuları, insanın her bir lezzetinde bir elem izi bırakıyor. Hayvanda ise o yok. Lezzeti, elemsizdir. Fakat insan, sermaye cihetinde çok derece en âlâ kuştan daha âli, daha zengindir. Zira, cihazat-ı mâneviyesi pek çok. Ve akıl vasıtasıyla, hassalarında bir inkişaf, bir tafsil, bir vüs'at var. Ve kesret-i hâcât vasıtasıyla, hayvanda bulunmayan fevkalâde bir tenevvü-ü hissiyat ve camiiyet-i fitrat içinde kesret-i makasid ve vezaif vasıtasıyla inbisat-ı âlât ve enva-i ibâdâta müstaid ve her bir tohuma câmi istidadatında, ekser-i meratib peyda olmuş."

"İnsandaki şu tarz-ı zenginlik gösteriyor ki, insanın vazife-i asliyesi, aczini ve fakrını ve kusurunu derk ederek ubudiyetle ilân etmek ve hâcâtının celbi için dua etmek ve mevcudatın tesbihatını görüp müşahede ederek şehadet etmek ve nimetleri görüp tefekkür içinde şükretmek ve ibret içinde bakmaktır. En edna akıllı olan anlar ki, şu cihazat, şu hayat-ı faniyenin idamesi için verilmemiştir. Belki bir hayat-ı bâkiyenin sermayesidir."(1)

İnsan fitratı ahiret hayatı için dizayn edilmiştir. Yani insanın mahiyetine konulan bütün duygu ve kabiliyetlerin yönü ahirete bakıyor. Şayet insan bu duygu ve kabiliyetleri ahirete değil de şu fani ve maddi aleme odaklarsa, bu maddi alemle tatmin olmaz, hatta azaba düşer. Nasıl ekmek ve peynir yemek için tasarlanmış dişlerimizi ve ağzımızı taş ve demir yemekte kullanırsak o diş ve ağza zulmetmiş ve azap etmiş oluruz; aynı şekilde, ahirete bakan ve ahiret için tasarlanan duygu ve kabiliyetlerimizi de bu dünyanın kir ve paslarında kullanırsak, bu duygu ve kabiliyetlerimize zulmetmiş ve azap etmiş oluruz.

Hayvanların tasarımı ise bu dünyaya bakıyor ve kabiliyetleri bu dünya için verilmiştir. Bu nedenle dünyadan tam lezzet alıyorlar. Öyle ise insan ahireti unutup, sadece dünya noktasından hayvanlarla rekabet etse, kaybetmeye mahkumdur. Yani dünya lezzetleri noktasından, günde kendi vücudunun on katı yem yiyen ve yüz

---

defa çiftleşebilen küçük bir serçe kuşuna insan yetişemez.

İnsanın fitri tasarımı iman ve ibadet üzere dizayn edildiği için, yemek ve şehvette hayvanlara yetişemiyor. Yani **"Ben Allah ve ahireti bırakıp, sadece yemek ve şehvet için yaşayacağım."** diyen birisi, en küçük bir serçe kuşundan bile aşağıda kalıyor.

İnsanı insan yapan değer, iman ve ibadettir ve bu iki vazifeye göre tasarlanmış insani duygu ve kabiliyetlerdir.

Özet olarak, insan dünya zevki noktasında en küçük hayvana yetişemez, ama iman ve ibadet yönünde hareket edip insanlığının gereğini yerine getirirse, bütün mahlukata efendi olur.

(1) bk. [Nur'un İlk Kapısı, Altıncı Mukaddeme.](#)